

Materiali Udbe – možni informacijski vir za afere

Pri aferi s kardinalom Rodetom smo slišali, da gre v tem primeru za raziskovalno novinarstvo. In ta raziskovalni novinar naj bi bil Karba, ki dela svojo novinarsko kariero ne z nekimi resnimi družbenimi analizami, temveč praviloma z aferami.

Kakšna naivnost je verjeti, da gre za raziskovalno novinarstvo. Zgodba, ki jo je odkril tako imenovani raziskovalni novinar, se je zgodila pred več kot štiridesetimi leti. Zakaj jo je odkril šele sedaj?

Vedeti je potrebno, da je bila Udbe močna organizacija, ki je ideološko služila najvišjemu vodstvu partije. Bila je strogo hierarhično sestavljena in je številčno in organizacijsko predstavljala celo armado. Na njej je slonel in deloval celoten političen sistem. V Sloveniji je na tisoče ljudi delovalo v tej tajni organizaciji kot uslužbenci ali sodelavci, ne da bi vedeli, da predstavljajo droben in nepomemben delček v tem kolesju. O samem delovanju Udbe niso vedeli nič, niti kdo so njihovi vrhovni in neposredno predpostavljeni. V organizacijskem smislu je delovala kot mafija. Tam imate na vrhu vodjo, naslednji nižji hierarhični nivo sprejema navodila in jih operacionalizira, najnižji nivo je pa izvedbeni, ki pa ne ve kaj se dogaja na zgornjih hierarhičnih nivojih, niti ne pozna ljudi, ki so tam zgoraj in tudi ne more imeti stikov z njimi.

Naj to ponazorim s primerom. V sedemdesetih letih se je jugoslovanska Udbe odločila, da v Evropi likvidira politično aktivne emigrante. Seveda v tej nenavadno pomembni in tudi tvegani odločitvi ni mogla biti povsem samostojna. Morala je imeti visoko kritje. Umore je izvajala tako, da je najela morilce, ki z Udbo niso imeli nobenih stikov, še manj pa, da bi bili njihovi sodelavci. Ta naročnik umorov je svoje delo izvršil, se odpeljal na prvo letališče in s prvim možnim letalom zbežal iz dežele, v kateri je izvedel umor. Bistvo te organizacije je bilo v tem, da tudi v primeru, da tuja policija tega najetega morilca najde, ne bi bilo možno dokazati, da gre za od zunaj s strani tajne policije pripravljen in organiziran politični umor. Jugoslovanske oblasti so te umore razlagale, češ da gre za medsebojne obračune med emigrantskimi organizacijami. To je trajalo vse dotlej, dokler ni v Beograd priletel nemški notranji minister in oblastem povedal, da oni zanesljivo vedo, da so umori organizirani v Jugoslaviji, da pa morilca ni možno ujeti, ker takoj po umoru zbeži na bližnje letališče in s prvim možnim letalom zapusti deželo umora. Po tem obisku nemškega notranjega ministra so umori emigrantov prenehali.

Sodelavci Udbe niso vedeli, da številčno predstavljajo celo vojsko. Mislili so, da so člani neke ožje elite, ki jim je podeljeno posebno zaupanje in spoštovanje.

Naj to ponazorim s svojim primerom. Leta 1951 sva šla kot študenta in znana alpinista v mesecu novembru na Češko kočo. Od oskrbnika sva dobila ključe od koče. Sto metrov pred kočo naju je aretirala vojska. Odpeljali so naju na Jezersko, tam so naju zaslišali in čez noč zaprli. Zjutraj so naju peljali v Kranj v zapor. Tam so naju prevzeli oficirji Udbe ali takrat še imenovane Ozna. Povedali so nama, da sva obtožena pobega čez mejo in da nama sledi kazen pet let zapora. Lahko pa se odkupiva tako, da podpiševa izjavo o sodelovanju z njimi. Ker sva bila s prijateljem ločeno zaprta, se nisva mogla dogovarjati. Pet dni so me zasliševali in masirali, vendar te izjave nisem hotel podpisati. Potem me je miličnik kot zapornika odpeljal na sedež Udbe v Kamnik. Verjetno zato, ker sem bil iz Domžal in sem spadal pod Kamniško Udbo. Tam me je sprejel vodja Udbe, ki pa je z mano ravnal izredno prijazno in kulturno. Na dolgo me je prepričeval, kako domoljubno je sodelovanje z njimi. Naj navedem en njegov argument, ki je name, takrat v svoji naivnosti, deloval prepričljivo. Dejal je, da tovrstno ovaduško sodelovanje – seveda ni uporabljal tega izraza – ponujajo samo redkim posameznikom, v katere imajo posebno zaupanje in da so pametni in pošteni. Ta argument sem takrat vzel za resničnega. Dogovorila sva se tako, da me izpustijo kot zapornika in mi dajo tri tedne časa za

razmislek. Mislim sem, da sem jih pretental in da bodo na mene pozabili. Pa niso. Čez tri tedne sem se srečal v današnji stavbi ljubljanskega župana z mladim udbovcem, ki pa mi je že dajal podrobna navodila za moje ovaduško delo. Bil sem presenečen, da je večino študentov v seminarju poznal. Ko mi je vsa ta navodila posredoval, sem mu dejal, da se nismo razumeli. Meni je bilo rečeno naj o sodelovanju premislim, jaz pa sem premislil, da ne bom sodeloval. Pustili so me na miru, vendar samo za določen čas.

Hočem pa poudariti naslednje: Rečeno mi je bilo, da do mene gojijo posebno zaupanje, ko mi ponujajo sodelovanje. V to sem verjel. Kmalu po tem pa sem v univerzitetni knjižnici, kjer sem veliko študiral, srečal kolego iz seminarja, Toneta Balanta, ki je bil med vojno celo v partizanih. Nenadoma me je vprašal: Janez ali ti morda sodeluješ z Ozno? Odgovoril sem z ne. Odgovoril je: čudno saj skoraj vsakogar skušajo dobiti. Tako sem ugotovil, da tisto o posebnem zaupanju, ki sem ga deležen, nima nobene teže in resničnosti.

Kasneje sem o dejavnosti Udbe veliko zvedel. Moj dober prijatelj pisatelj Tone Svetina, ki mu je Udba dejansko zaupala in je imel stike z njo, me je redno opozarjal na nevarnosti. Bil sem prepričan, da mi telefonsko prisluškujejo, nisem pa vedel, da je njihovo zasledovanje znatno večje kot sem domneval. Nihče od sodelavcev Udbe ni vedel, kako ta organizacija deluje. Vse je bilo skrivnostno. Številni so mislili, da so delali kot domoljubi za domovino, čeprav je tovrstno delo v bistvu umazano. Novinar, ki je bil nedavno odkrit kot sodelavec Udbe in je ovajal emigrante in prijatelje iz Anglije, je v opravičilo za svojo raboto dejal, da je delal za domovino, ki je bila takrat neka druga domovina. Številni, ki so sodelovali, so bili na različne načina prisiljeni. Med njimi so bili znani duhovniki. Andreja Aplenca so z Golega otoka izpustili, ko je podpisal izjavo o sodelovanju. Ker pa ni sodeloval, so ga ponovno zaprli in še za eno leto poslali na Goli otok.

V zadnjem času so vedno močnejši glasovi, ki trdijo, da vlada ne vlada, da nima potrebne moči, da ne razpolaga z viri, iz katerih se črpa moč. Viri moči, ki so iz sociologije znani, so: razpolaganje z legalno močjo, razpolaganje s kadri, posedovanje relevantnih informacij in znanja, posedovanje referenčne moči, kar pomeni obvladovanje neformalnih struktur, posedovanje lastnine, možnost podeljevati nagrade in kazni. Kdor nima vseh teh virov moči, tudi ne more izvajati oblasti, tudi če mu je legitimno dana. Pa poglejmo kaj o tem pravijo možje, ki bi to moč morali imeti. Borut Pahor, ki je bil predsednik vlade, se je pritoževal, da deluje neka ozadje in neke strukture, ki imajo moč in ki ga blokirajo v njegovi legitimiteti. Janez Janša kot predsednik vlade trdi isto, da je v ozadju neka struktura moči, ki ga onemogoča in jo enostavno imenuje z udbofajfo. Trdi se, da je bil tudi Janez Drnovšek mnenja, da nima potrebne moči, ker je le-ta locirana izven sistema. Razni ugledni publicisti kot je Boštjan Turk in Viktor Blažič trdijo podobno.

Obstoja teza, da si je ta vzporedna oblast polastila banke, medije, represivne in kontrolne organe, s sindikati vred. Vendar o tem ne obstaja nobena zanesljiva in izčrpna sociološka ali ekonomska analiza. Vse temelji na empiričnem izkustvu nosilcev formalne oblasti.

Predvsem pa je nejasno, kako ta sistem skrite ali vzporedne oblasti deluje. Obstaja mnenje, da ima ta vzporedna oblast en vrh ali center, ki vse med seboj skrbno povezuje in načrtno uravnava. To se mi zdi malo verjetno. Socialni in politični sistem, katerega nosilec je bila partija, je z razpadom socializma v veliki meri poniknil. Vprašanje je, kaj je od tega ostalo in če je medsebojno povezano in če ima neko hierarhično strukturo? Poglejmo: udba z redno zaposlenimi in zunanji sodelavci je štela 10.000 ali celo več ljudi. Ali je vse to naenkrat poniknilo ali pa je od tega nekaj ostalo. In kje je in kaj počne ta ostanek? Partija je tudi imela okoli 100.000 članov. Velik del od tega je poniknil in nehal obstajati, saj navaden član partije ni pomenil dosti, ker je bila partija vodena z leninskim načelom demokratičnega centralizma, ki je pomenil, da je vsa oblast koncentrirana v vodstvu partije. Obstaja verjetnost, da se je del udbovskega in partijskega kadra preselil v socialno demokracijo in LDS in da so tam našli svojo varnost. Če je ta del s to preselitvijo sprejel načela pluralne in parlamentarne demokracije, je to povsem sprejemljivo. Vendar je malo verjetno, da je ta ostanek udbovskega in partijskega kadra v celoti sprejel načela moderne pluralne demokracije. Partijsko

politično strukturo je desetletja obsedal ideološki pojem vodilnosti, kar pomeni, da oni vodijo druge, ki se jim morajo podrediti. Zato se ne smemo čuditi, da se Slovenija danes drugače obnaša kot druge parlamentarne demokracije. Tako ni hotela sprejeti evropske deklaracije o totalitarizmih, ni obsodila povojnih pobojev in kršitve človekovih pravic v času njenega totalitarnega sistema, hoče vzdrževati in ponovno uvajati totalitarne simbole, kar ne počne nobena od evropska držav, podeljuje državna odlikovanja tistim, ki so bili formalni nosilci totalitarnega sistema, noče sprejeti zlatega pravila, čeprav so ga vnesle v ustavo druge evropske države razen Francije, polastiti se hoče samo ene možne interpretacije zgodovine, v prepričanju, da tisti, ki obvladuje interpretacijo zgodovine, obvladuje družbo in tudi njeno prihodnost.

Kako razložiti delovanje vzporednih socialnih sistemov in oblasti, posebno glede nato, da smo priče kako vse to vodi v razpadanje vseh subsystemov, vrednot in v izredno nizko učinkovitost socialnega, političnega in ekonomskega sistema? V Evropi smo postali ekonomsko najbolj neučinkovita država, ki v določenih časovnih intervalih proizvaja zarotniške afere, katerih cilj je nadaljnje razpadanje političnega, socialnega in vrednostnega sistema. Politična in vrednostna konfliktnost je tako velika, kot da obstaja pripravljenost, da sistem v celoti razpade in gre v stečaj. S tem bodo ogrožene plače, pokojnine in eksistenca vseh prebivalcev.

Glede na to, da nisem mnenja, da je ta nevidna oblast ali struktura v celoti znana in da ima neko izrazito hierarhično strukturo, sem prepričan da je vzporeden sistem v Sloveniji horizontalno razpršen, na način, da je ekonomsko neučinkovit. Na tej horizontalni ravni deluje izrazito dezintegrativno.

Naj navedem star model delovanja določenih socialnih skupin, katerih cilj je zrušitev političnega sistema ali vsaj njegova onesposobitev. O njem piše Dostojevski v svojem znanem romanu »Besi«. Navaja tako imenovane trojke ali peterke. Značilnost njihovega delovanja je v tem, da niso hierarhično povezane. Člani trojk ne vedo koliko jih je, kje so locirane, kdo je njihov vodja. Kakšen je njihov cilj? Citiram Dostojevskega: »Med drugim ste se tudi zato združili v posebno organizacijo, v svobodno zvezo enako mislečih, da bi bili za skupno stvar v danem trenutku drug drugemu v pomoč s svojo energijo in, če bi bilo treba, pazili in nadzorovali drug drugega. Poklicani ste, da obnovite trhlo, od zastoja usmrjeno zadevo. Vaša naloga je zdaj v tem, naj se vse podira: država in njena morala. Ostanemo samo mi, ki smo se že vnaprej določili za prevzem oblasti: pametne bomo pritegnili, tepce pa zajahali. Zastran tega se vam ni treba begati. Treba je prevzgojiti rod, da bo postal vreden svobode.« (str. 747) To zveni precej komunistično, posebno o vodilnosti določene skupine in o tem, da morajo člani nadzorovati drug drugega. Tudi Lenin je kasneje govoril o trojkah. Bistvo Dostojevskega je v tem, da je tak sistem predvidel, ki ga je pa odločno zavračal.

S temi trojkami hočem povedati, da v sistemu, v katerem razpada socialna integracija, v katerem ne delujejo kot je potrebno ne banke, ne sodstvo, ne zdravstvo, ne mediji, nobena socialna in politična skupina – naj bo formalno na oblasti ali zunaj oblasti - nima toliko moči, da nekaj izpelje, pa naj bo še tako nujno in potrebno, ima pa toliko moči, da nekaj prepreči. Vzpostavljanje trdnejše socialne in politične integracije, ki je za uspešno delovanje družbe potrebna, ni možno, ker je sistem blokiran in tudi vrednostno izključujoč. Političnih nasprotnikov, ki so za parlamentarni sistem značilni, ni več, obstajajo samo še sovražniki. Po komunistični ideologiji je treba sovražnika uničiti, ne pa z njim sodelovati. Ta dogma je bila blizu petdeset let vcepljena v naše glave, preko šolskega sistema, medijev in propagande. Ni pa v novih pogojih znana tehnologija uničevanja sovražnika. Težava je v tem, ker smo vendar še v Evropi in bi bilo takšno uničevanje težavno.

Gospodarske razmere, ki se bližajo stečaju, se ne rešuje skupno, temveč poglobljajo krizo na vseh ravneh. Vse pa vodi v nelikvidnost in končno v kolaps. Ko bo vse razpadlo, se bo levica ponudila kot rešitelj in vodilna stranka, ki naj bi z absolutno večino vladala avtokratsko, saj bi dokazovala, da strankarski sistem v naših razmerah ni rešitev. Do tega kolapsa pa bo preteklo še nekaj vode. V tem času pa je vse subsysteme potrebno pripeljati v razmere, ko nimajo več nobenih pogojev za delovanje in preživetje. V takih razmerah so primerne zarotniške afere, ker razbijajo še tiste ostanke socialne integracije, ki družbo rahlo držijo skupaj. Z razbijanjem vrednostnega sistema državljani ne bodo

verjeli v nobene obljube. Z zavračanjem zlatega pravila – ki sicer nikomur ne škoduje – in z zahtevami, da se kriza rešuje na daljši rok, ne pa takoj, in da najemanje kreditov ni slaba stvar, opozicija deluje v smeri, da družba kolapsira in gre v stečaj. To naj bi ji omogočilo, da pride na oblast. Potem, ko bodo oblast imeli, bodo pa videli kako naprej. Težava je v tem, da v opozicijskih strankah nimajo niti enega vidnega in izstopajočega intelektualca, ki bi imel tudi karizmo in ki bi razumel delovanje ekonomskega, finančnega in političnega sistema ter bil sposoben strateškega, ne pa zgolj taktičnega razmišljanja. Ker je opozicija obremenjena s komunističnimi miselnimi kategorijami, je še vedno aktualna misel znanega poljskega filozofa, ki je dejal, da je laž nesmrtna duša komunizma.

Sedaj se lahko vrnem k aferi kardinala Franca Rodeta, ki ga je potrebno postaviti v kontekst vseh zarotniških afer. Cilj teh afer je rušenje socialne integracije, posebno, če vezi te integracije potekajo preko vere in cerkve. Diskreditirati je potrebno cerkev in njene predstavnike in tudi vse bolj vidne predstavnike desne politične usmeritve. Gre za rušenje simbolne ravni v družbi, tako, da bi jo v celoti obvladala levica. Pri izvedbi teh afer pa lahko domnevamo, da so porojene iz Udbovskega ozadja. Za Udbo je delalo veliko ljudi. Večina Slovencev, posebno če so izstopali s kakšno posebno lastnostjo, so bili predmet intenzivnega udbovskega nadzorovanja. Franc Rode, ki je izstopal s svojo intelektualnostjo in postopno z uspešno karierno potjo - poleg tega, da je bil otrok emigrantske kmečke družine, ki je na svoji koži občutil krivičnost, ki mu jo je prizadel komunizem – je moral biti predmet stalnega udbovskega nadzorovanja. V različnih udbovskih predalih mora biti o njem ogromno materiala.

Pred nekaj leti so mediji našli, da je direktor policije Marko Pogorevc v mladosti posilil neko dekle. Privlekli so na dan neko čudno pismo tega dekleta, ki je živela v Kanadi. Vsi časopisi so o tem pisali na naslovnih straneh. In diskreditirali so direktorja policije. Marko Pogorevc je vložil tožbo, ki jo je sodišče obravnavalo šele čez tri leta. Ugotovilo je, da posilstva ni bilo in tudi nobenih dokazov o tem, zato je bila tožba umaknjena. »Delo« o tem ni več pisalo na prvih straneh, temveč nekje zadaj v nekaj vrsticah. Tako se oni gredo nepristransko in objektivno poročanje.

Iz teh horizontalno razpršenih udbovskih predalov se verjetno vnaprej pripravljajo afere, saj ni pomembnega posameznika, o katerem Udba ne bi mogla kaj neprijetnega pokazati. Potem se najde posameznik, ki ta material ponudi časopisu, npr. »Delu«, ki presodi, če bo objava koristila levici in njim samim. Uredniki dajo to zgodbo v obdelavo novinarju, ki je za take zgodbe izvajalsko specializiran. Če za svojo zgodbo nimajo dokazov, gradijo na nekih indicijah. Ugledni novinarji so zato zapisali, da v Evropi take na indicijah zgrajene zgodbe ne bi objavil noben znan rumeni tisk.

To, da je »Delo« objavilo zgodbo o kardinalu Rodetu, dokazuje, da dajejo svoj prispevek k razpadanju socialnega sistema. Odkar je »Delo« zapusti Danilo Slivnik, je naklada padla za 20.000 izvodov. »Delo« je verjetno del ozadja oblasti, ki pa verjetno ni hierarhično vezan neki center. Oni delujejo relativno avtonomno na način kot so delovali že pred desetletji. Na glavi so samo zbrisali geslo: »Proletarci vseh dežel združite se«. Parametri njihovega razmišljanja so ostali isti, čeprav so se vsi ostali pogoji spremenili.

S to novo afero hočejo diskreditirati ne samo kardinala Rodeta pač pa tudi samo cerkev in njeno vlogo vplivne in močne civilne družbe.

Zato se tukaj lahko vprašamo, kakšna je funkcija te izmišljene in nedokazane zgodbe, kdo jo je prav v tem času vzpodbudil, kdo je posredoval več desetletij stare podatke in kdo ima od tega koristi in kdo škodo. Zelo malo je verjetno, da je »Delo« izvorni pobudnik te zgodbe. Še manj verjetno je, da je več desetletij stare podatke odkril tako imenovani raziskovalni novinar. Te podatke je »Delu« posredoval verjetno nekdo, ki že desetletja z njimi razpolaga ali pa jih je nekemu samo posredoval. V arhivu Slovenije jih verjetno ni.

Glede na sistem kodiranja, ki v uredništvu »Dela« že desetletja velja, so se odločili, da zgodbo objavijo. Premise pri njihovem odločanju so bile: komu bodo koristili, komu se bodo prikupili in kaj bodo sami kot medij - ki se še vedno smatrajo za pomembne - od tega imeli. Prav gotovo sami kot

medij od tega ne bodo dosti imeli, razen, da se jim naklada za dva dni poveča za 100 ali celo 1000 izvodov. Naredili bodo nekomu uslugo, ki jo bo cenil. Neposredne takojšnje koristi od tega ne bo, razen v perspektivi, če se bodo politični dogodki odvijali njim v prid, to je v krepitvi leveice. Medijski kulturni nivo pa se bo s to objavo še znižal.

Cerkev je bila v komunizmu videna kot največji sovražnik socializma. Boris Kidrič je bil takrat mnenja, da jo bodo v nekaj mesecih uničili. Takoj po prevzemu oblasti so pobili veliko duhovnikov, še več so jih zaprli in obsodili na večletne zaporne kazni, jih stalno preganjali in oteževali njihovo delo. Župnika Matijo Tomca v Domžalah, ki je bil ugleden skladatelj in akademik, so še v 70 letih preganjali zato, ker je v svoji cerkvi imel svojo cerkveno glasbo. Mojega sošolca iz gimnazije Zdravka Bahorja so zaprli zato, ker se je po maturi vpisal na teološko fakulteto in ga obsodili za eno leto družbeno koristnega dela. Izpustili so ga pod pogojem, da se ne bo več vpisal na teološko fakulteto. A vendar cerkev kljub preganjanju ni propadla. Bila je edina civilna družba, ki ni pristala na vodilnost komunistične partije nad seboj. O tem boju veliko pove knjiga škofa Antona Vovka »Za spomin in v opomin«. France Bučar ga je glede njegovega boja proti totalitarizmu uvrstil med najpomembnejše osebnosti, ki si zaslužijo ustrezen spomenik.

Pred seboj imam udbovski material, ki ima naslov »Indikativni bilten«. To je kar zajeten zvezek, ki približno za en teden posreduje vse pomembne informacije, ki so jih udbovski sodelavci odkrili in zabeležili. Na naslovni strani piše »strogo zaupno«. Na koncu biltena pa piše, dostavljeno: Kraigher, Popit, Marinc, Ribičič, Šetinc, Orožen, včasih tudi Dolanc. Ta seznam se je nekoliko spreminjal, glede na to, kdo je bil predsednik partije, ki pa je bil dejanski šef Udbe. To pomeni, da je veliko število pripadnikov Udbe delalo samo za majhno število najvišjih partijskih funkcionarjev. Omenjeni material, ki ga imam pred seboj, je vzet iz obdobja dobrega pol leta, iz let 1974 in 1975. Gre za več kot 50 strani gosto tipkanega poročila o razmerah na Fakulteti za sociologijo, politične vede in novinarstvo, v času, ko je vodstvo partije vrglo s fakultete štiri profesorje, med katere sem bil uvrščen. Ta material je bil preslikan na Arhivu Slovenije in je tudi tam na voljo. Za proučevanje delovanja Udbe je material zanimiv zato, ker je razvidno, kako je bila Udba o vsem dogajanju podrobno obveščena in kakšne podrobnosti so jo zanimale. Napisano je vse, kar je v tej zvezi govoril Dušan Pirjevec, Veljko Rus, Vladimir Arzenšek in drugi. Dušana Pirjevca so snemali na njegovem domu, v pogovoru, ki ga je imel s prijatelji. Tarasa Kermaunerja so strogo nadzorovali. Šlo je predvsem za to, da se zabeležijo njihova mnenja o dogajanju na sporni fakulteti in tudi na univerzi. Celu pogovori, ki smo jih imeli na hodniku fakultete, so bili zabeleženi.

O moči Udbe je veliko dokumentov posredoval Omerza v svoji knjigi o Kocbeku. Ker je tukaj govora o cerkveni aferi, ki ima svoj informacijski vir lahko tudi v Udbi, naj povem, da imajo omenjeni »Indikativni bilteni« na prvi strani navedeno kazalo in da je v vsaki ali vsaj vsaki drugi številki posebno poglavje z naslovom »Aktivnost klera v RKC«. Iz tega je razvidno, da je bila cerkev kot najmočnejše civilno združenje in kot posamezni duhovniki, predmet izjemno intenzivne in stalne nadzoranosti. To pa pomeni, da se iz raznih udbovskih materialov lahko potegnejo zgodbe, ki bodo ustrezale potrebam določenega časa.

Vsaka številka »Indikativnega biltena« je imela okoli 50 strani. To pomeni, da je letno ta bilten obsegal okoli petsto strani. Tako so najvišji partijski funkcionarji, ki jih je bilo komaj pet, za vsak teden posebej zvedeli, kaj so njihovi nasprotniki, sovražniki ali tudi povsem lojalni državljani pretekli teden v Sloveniji in drugod po svetu govorili, izjavili, zapisali, s kom so se družili in podobno. Če so to branje resno vzeli, so imeli res hudo preganjavico. Igor Omerza v svoji knjigi dokazuje, da je Popit svoje govore sestavljal na osnovi teh zaupnih udbovskih poročil.

Če je vsaka številka tega »Indikativnega biltena« imela okoli petdeset strani, pomeni, da je letno obsegal ta Udbovski material več kot 500 strani, v desetih letih to znese več kot 5.000 strani. Ta material je verjetno delno na voljo v arhivu Slovenije, v raznih privatnih arhivih, gotovo pa je bil vsak izvod tega biltena poslan v Beograd na sedež zvezne Udbe. Igor Omerza navaja, da je Udba imela o Edvardu Kocbeku kar 7.000 strani zbranega materiala. Ker so vodilni politiki in s tem Udba imela

Franceta Rodeta za nevarnega posameznika, je zelo verjetno, da je tudi o njem zbrano tisoč ali več strani materiala, saj so morali nadzirati vsak njegov korak, kaj je govoril, kaj je napisal, s kom se je srečal in podobno. Tudi »Delo« ga je v svojem kritičnem in sovražnem pisanju pogosto spremljalo. V ilustracijo navedimo, da je Kocbeka za Udbo nadzirala celo hišna pomočnica, ki mu je vsakodnevno pomagala.

Iz tega pa sledi, da bodo Udba in njeni materiali – bodisi tisti, ki so v Arhivu Slovenije, bodisi tisti, ki so v privatnih arhivih, bodisi tisti, ki so še v Beogradu – še dolgo aktualni in na različne načine uporabljeni ali zlorabljeni. Lahko pričakujemo afere, ki si bodo v določenih časovnih intervalih sledile. Tako bomo še marsikaj izvedeli, kar danes še ne vemo. Dobro bi bilo, da bi uradna državna zgodovina pri svojem pisanju zgodovine te materiale uporabljala in naredila s tem zgodovino bolj objektivno in manj pristransko.